

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філологічний
Кафедра української мови імені проф. Івана Ковалика

Затверджено
на засіданні кафедри української мови
імені проф. Івана Ковалика
факультету філологічного
Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 1 від 26 серпня 2021р.)

Завідувач кафедри - З.О. Купчинська

Силабус із навчальної дисципліни
«Українська літературна мова в історичному аспекті»,
що викладається в межах ОПІ
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності 014 «Середня освіта»

Львів - 2021

Назва дисципліни	Українська літературна мова в історичному аспекті
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра української мови імені професора Івана Ковалика
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 01 «Освіта». Спеціальність 014 «Середня освіта».
Викладачі курсу	канд.філол.наук, доц.Висоцька Т.Й.
Контактна інформація викладачів	tetyana.vysotska@lnu.edu.ua; https://philology.lnu.edu.ua/employee/vysotska-tetyana Головний корпус ЛНУ ім. Івана Франка, каб. 234 м. Львів, вул. Університетська, 1
Консультації з питань навчання по дисципліні	Он-лайн консультації щочетверга : 10.10-11.30 (ZOOM-платформа: https://us02web.zoom.us/j/7447358160?pwd=WnJGeGxpUURyZlNKcFI5Z0djVmRTdz09)
Сторінка дисципліни	https://philology.lnu.edu.ua/course/ukrainska-literaturna-mova-v-istorychnomu-aspekti
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Українська літературна мова в історичному аспекті» є нормативною дисципліною зі спеціальності 014 «Середня освіта» для освітньої програми «Середня освіта (українська мова і література)», яка викладається в 5 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ЄКТС).
Коротка анотація дисципліни	Навчальну дисципліну «Українська літературна мова в історичному аспекті» розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання для того, аби розуміти -етапи розвитку української літературної мови; -її джерела творення й основні мовні риси, засвідчені в різножанрових українських оригінальних текстах відповідно до кожного періоду; -стилістичні особливості конкретного тексту; причини взаємодії української літературної (писемної) мови з іншими слов'янськими та неслов'янськими мовами та наслідки міжмовних контактів; -роль і місце мови в системі суспільних цінностей крізь призму персоналій; -порівнювати дослідження українських та зарубіжних науковців-лінгвістів, істориків, філософів, письменників, культурних діячів, знати їхню позицією і погляди, що вплинули на українське літературне мовотворення. Тому в дисципліні представлено як огляд концепцій провідних істориків мови (О.Горбача, В.Німчук, І.Огієнка, Г.Півторака, Ю.Шевельова; М.Мозера, В.Ягича та ін.), так і процесів та інструментів для забезпечення студентів орієнтації у процесах творення української літературної мови певної доби, що маркуються соціокультурними чинниками загалом і внутрішніми законами розвитку мови зокрібно.
Мета та цілі	Метою вивчення нормативної дисципліни «Українська літературна

<p>дисципліни</p>	<p>мова в історичному аспекті» є ознайомлення студентів із основними внутрішньомовними й позамовними чинниками формування і становлення української літературної мови.</p> <p>Цілі дисципліни «Українська літературна мова в історичному аспекті» передбачають:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розуміння головних процесів виникнення, формування і розвитку української мови; • виявлення й осмислення ролі позамовних чинників у становленні української літературної мови; • усвідомлення мови як суспільного явища; • уміння фахово аналізувати мовні явища завдяки набутим знанням із курсу «Актуальні проблеми історичної граматики української мови в середній школі»; • здатність правильно зіставляти джерела мовотворення української літературної мови; • уміння розуміти і коментувати зміст писемних пам'яток; • характеристику національно-мовної позиції персоналій і їхню роль у творенні української літературної мови.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;"><i>Основна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Бабич Н.Д. Історія української літературної мови: Практичний курс / Н.Д.Бабич. - Львів, 1993. 2.Добосевич У.Б. Методичні вказівки для самостійної роботи з історії української літературної мови / Ук. Добосевич У.Б. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2005. – 56с. 3.Конобродська В. Історія української літературної мови. Практичні заняття / В.Конобродська. – Житомир, 2002. 4.Ніка О. Історія української літературної мови / О.Ніка. – К., 2014. 5.Огієнко І. (Іларіон). Історія української літературної мови / І. (Іларіон) Огієнко. - К., 1995. 6.Русанівський В.М. Історія української літературної мови / В.М.Русанівський. – К., 2001. <p style="text-align: center;"><i>Додаткова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ажнюк Б. Національна ідентичність і мова в українській діаспорі//Сучасність. - 1999. - № 3. - С.128-140. 2. Горбач О. Засади періодизації історії української літературної мови й етапи її розвитку // 2 Міжнародний конгрес українців. – Львів, 1993. – С. 7 – 12. 3. Житецький П.Г. Вибрані праці: Філологія. – К., 1987. 4. Історія українського правопису XVI – XX століття: Хрестоматія/ Упор. В.В.Німчук, Н.В. Пуряєва. – К., 2004. 5. Історія української мови: Хрестоматія / Упор. С.Я.Єрмоленко, А.К.Мойсієнко. - К., 1996. 6. Карпенко Ю. Коли і як виникла українська мова // Мовознавство: Тези та повідомлення III Міжнародного конгресу українців. – Харків, 1996. – С.75 – 81. 7. Коломієць В.Т. Типологічні риси української літературної мови на фоні інших слов'янських мов//Мовознавство. – 1992.–№5. – С.3–11. 8. Левченко Г.А. Нариси з історії української літературної мови першої половини XIX ст. - К.-Х.,1946. - С.107-140. 9. Масенко Л.Мова і суспільство. Постколоніальний вимір. –

	<p>К., 2004.</p> <p>10. Мозер М. Тарас Шевченко і сучасна українська мова : спроба гідної оцінки. – Українознавча наукова бібліотека НТШ. – Ч. 32. – Львів, 2012 (Серія «Історія мови»). – 328 с.</p> <p>11. Німчук В.В. Періодизація як напрямок дослідження генези та історії української мови // Мовознавство. – 1997.–№6. – С. 3 – 15; 1998. – № 1.– С. 3 – 13.</p> <p>12. Півторак Г. Українці: звідки ми і наша мова. – К., 1993.</p> <p>13. Росовецький С. Шевченко. Сучасна біографія. – К.: Дух і літера, 2020. – 472 с.</p> <p>14. Стишов О. Особливості розвитку лексичного складу української мови кінця ХХст. (на матеріалі мови засобів масової інформації). – К., 2003.</p> <p>15. Тараненко О.О. Мова Київської Русі: вузол історико-лінгвістичних і політико-ідеологічних проблем // Мовознавство. – 1993. – №2. – С. 35 – 38.</p> <p>16. Фаріон І. Суспільний статус староукраїнської (руської) мови у XVI-XVII ст. : мовна свідомість, мовні дійсність, мовна перспектива : монографія /І.Д.Фаріон. – Львів, 2015. – 656 с.</p> <p>17. Царук О. Українська мова серед інших слов'янських: етнологічні та граматичні параметри. – Дніпропетровськ, 1998.</p> <p>18. Шевельов Ю. Внесок Галичини у формування української літературної мови. - Львів-Нью-Йорк, 1996. - С.27-108.</p> <p>19. Якимович-Чапран Д. Історія української літературної мови : курс лекцій зі спецкурсу /Д.Якимович-Чапран ; ЛНУ імені Івана Франка. – Львів, 2016. – 168 с.</p> <p>Інтернет-джерела: http://irbis-nbuv.gov.ua; http://litopys.org.ua; https://diasporiana.org.ua</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>90 годин аудиторних занять, із них - 32 години лекційних, 16 годин практичних занять і 42 години самостійної роботи.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент буде знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоретико-методологічні засади і поняття пропонованої дисципліни «Українська літературна мова в історичному аспекті», • Принципи й критерії періодизацію історії української літературної мови, основні етапи її становлення, • Основні джерела вивчення української літературної мови в історичному аспекті; • Внутрішньомовні процеси, явища й позамовні чинники, що характеризують стан української мови в кожний окремо означений період; • Основні наукові праці лінгвістів з історії української літературної мови; • Стан та перспективи дослідження української літературної мови в історичному аспекті. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ілюструвати синтез традиційного й новаторського в мові на основі

	<p>текстів різних жанрів і періодів, а відтак продемонструвати на практиці – у середній школі – різні прийоми і методи, що унаочнюють цей синтез відповідно до шкільної програми;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Критично аналізувати й оцінювати літературно-писемні/друковані пам'ятки, • Коментувати й виявляти в текстах ознаки різних правописних систем; • Характеризувати позицію, роль і вплив історичних постатей (словесників, лексикографів, письменників) на розвиток української літературної мови, • Демонструвати й застосовувати отримані знання в середній ланці освіти, аби забезпечити школярам розуміння розвитку історії української літературної мови у зв'язку з іншими навчальними дисциплінами у середній школі – українською мовою та літературою.
Ключові слова	Літературно-писемна мова, книжна мова, проста мова, руська мова, кодифікація, диглосія, різножанрові тексти, внутрішньомовні процеси, пам'ятка, мовотворення.
Формат курсу	Очний.
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Іспит у кінці семестру - усний
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із таких дисциплін: старослов'янської мови, історичної граматики, діалектології, загального мовознавства, історії української літератури, історії України, - для розуміння категоріального апарату дисципліни «Українська літературна мова в історичному аспекті».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Курс «Українська літературна мова в історичному аспекті» передбачає застосування порівняльно-історичного методу, що виявляється у таких прийомах:</p> <ul style="list-style-type: none"> характеризується і зіставляється роль і статус мови в різні часові зрізи з урахуванням мовних явищ; визначається відносна хронологія мовних фактів. <p>Застосований метод міждисциплінарного дослідження, що полягає у залученні даних з історії, філософії, літературознавства, релігієзнавства, політології.</p> <p>Метод спостереження (передбачає роботу з власне джерелами і науковими розвідками зазначеної проблематики).</p> <p>Під час викладання курсу студентам пропонується колаборативне навчання, проектно-орієнтоване навчання, дискусія.</p>
Необхідне обладнання	Проектор, комп'ютер.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25; • контрольні заміри (модулі): 25 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25; • іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи (есе, груповий проект із презентацією). Академічна</p>

	<p>доброчесність: очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесности. Виявлення ознак академічної недоброчесности в роботі студента, незалежно від масштабів плагіату чи обману, є підставою для того, щоб викладач її не зарахував. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі, проекті та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять із метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесности не толеруються.</p>
<p>Питання до екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання курсу «Української літературної мови в історичному аспекті», зв'язок з іншими науковими дисциплінами. 2. Місце української мови серед інших слов'янських мов. Основні риси української мови. 3. Походження української мови. Проблема періодизації історії української мови. 4. Поняття “українська літературна мова” та зміни у його змісті на різних етапах становлення; основні джерела її творення. 5. Основні джерела вивчення історії української літературної мови. 6. Періодизація історії української літературної мови: теорії, концепції, критерії. 7. Початки писемності у східних слов'ян. Глаголиця і кирилиця – дві системи письма (теорії походження). 8. Статус руської мови у Великому князівстві литовському і Речі Посполитій. 9. Старослов'янська (церковнослов'янська) мова та її вплив на розвиток української літературно-писемної мови. 10. Мовна ситуація Київської Русі. 11. Співіснування руської писемно-літературної мови середньовіччя і церковнослов'янської, їх взаємодія у писемних текстах. 12. Проблема існування писемної мови в Київській Русі у дохристиянський період. Мова найдавніших записів. 13. Традиційно-слоговий критерій у диференціації писемної спадщини киеворуського періоду. 14. Актова мова на теренах України у 14-15 ст.

15. Конфесійна пам'ятка 15 ст. – Четія-Мінея (1489 р.): мова, значення, дослідники.
16. Мова ділових паперів як основа формування літературно-писемної мови періоду II пол. 14 – 15 ст. (південно-західна діалектна основа).
17. Другий південнослов'янський вплив та його ознаки в правописній системі.
18. Основні ознаки (старослов'янської) церковнослов'янської мови, її адаптація на українськомовному ґрунті та функціонування в різні періоди розвитку української мови.
19. Українська писемно-літературна мова у 16 – I пол. 17 ст.: загальна характеристика, пам'ятки, постаті окресленого періоду і їхній вплив на мовну ситуацію.
20. Питання про український та білоруський варіанти руської мови.
21. Шкільна освіта в Україні у період 16-17 ст. (перші університети, заснування братств).
22. Мовознавча думка на українських землях XVI - XVII ст.
23. Українські словесники 16 -17 ст. та кодифікація церковнослов'янської мови у граматиках та словниках.
24. Вплив культурно-освітніх осередків, книгодрукування на мовну ситуацію в Україні у II пол. 16 – 17 ст.
25. Експансія польської і латинської мов у справочинстві 17 ст.
26. Костянтин Острозький – реформатор освіти, його роль у формуванні мовної ситуації в Україні.
27. Роль перекладів конфесійних текстів староукраїнською мовою у II пол. 16 ст.
28. Характеристика мови полемічної літератури 16 – I пол. 17 ст. (українські полемісти окресленого періоду).
29. Період бароко у розвитку виражальних засобів української мови, жанрового розмаїття багатства (І.Вишенський, І.Галятовський, Л.Баранович та ін.).
30. Драматичні твори (шкільна драма та інтермедії) у процесі формування літературно-писемної мови.
31. Ідеї Гуманізму, Відродження та Реформації у розвитку староукраїнської мови к. 16 – 17 ст.
32. Ділові документи (канцелярійна мова часів Б.Хмельницького), літописи (Самовидця, Самійла Величка та ін.), художні твори (І.Некрашевич, Климентій Зиновійв) та епістолярій як джерело формування української мови кін. 17 ст.
33. Проникнення *простой* мови у сферу сакрального (церковні проповіді, богослужіння, гомілійні твори).
34. Мовотворчість Г.Сковороди (традиції і новаторство).
35. Роль Романтизму та ідей романтиків у формуванні мовної ситуації в Україні.
36. Теорія трьох стилів у науковому доробку Ф.Прокоповича.
37. Українська літературна мова 18 ст.: підросійська Україна та Галичина; реформа алфавіту (гражданка).
38. Умови українського мовотворення у I пол. 19 ст.
39. Джерела для творення української літературної мови в II пол. 19 ст.
40. Перші наукові студії з української мови нової доби.

	<ol style="list-style-type: none"> 41. Український правопис: становлення, проблеми, постаті (І.Котляревський, О.Павловський, М. Максимович). 42. Роль І.Котляревського у розвитку української літературної мови; явище «мовна котляревщина». 43. Від бурлескної, жартівливої мови до поважного мовостилу (Г.Квітка-Основ'яненко, П.Гулак-Артемівський, Є.Гребінка). 44. Феномен Т.Шевченка і його національно-мовна позиція (інноваційність мовних норм, народнорозмовна основа, книжні елементи). 45. Участь П.Куліша у мовотворенні. 46. Постать Я.Головацького і його мовна концепція в період домінування Австрійської імперії в Галичині. 47. Становище українського друкованого слова у підросійській Україні та в Галичині у 19 ст. (цензура і толерантність). 48. Внесок Галичини у процеси мовотворення у I пол. 19 ст. 49. Галицькі граматики I пол. 19 ст. Перша хвиля «азбучної війни». 50. Б.Грінченко і його роль у становленні української літературної мови. 51. Сутність мовної дискусії у кін. 19 ст. (мовні позиції А.Кримського, Б.Грінченка, Лесі Українки та ін.) 52. Формування літературної мови у II пол. 19 ст. Явище «кування слів». 53. Діяльність «Руської трійці». «Русалка Дністрова» та її значення у розвитку літературної мови в Галичині. 54. Вплив ідей москвофілів та народовців на розвиток української мови. 55. Унормування українського правопису на Лівобережжі та Галичині (друга хвиля «азбучної війни»). 56. Джерела мовотворення української літературної мови у 19 ст. 57. Мовна дискусія 90-тих років 19 ст. і її учасники. 58. Суспільний статус української мови на поч. XX ст. (українська інтелігенція в обороні рідного слова, заснування «Просвіти», видання української преси). 59. Роль української інтелігенції (кін. 19 – поч.20 ст.) у розбудові літературної мови. 60. Основні тенденції розвитку української мови 90-тих р. XX ст. Статус української мови. Правописні проблеми.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
	МОДУЛЬ І. Староукраїнський період в історії формування української літературної мови.				
37 т. 2 год.	<p>Вступ</p> <p>1. Предмет і завдання курсу «Українська літературна мова в історичному аспекті», його загальнотеоретичне (пізнавальне) і практичне значення.</p> <p>2. Міждисциплінарність дослідження української літературної мови в історичному аспекті, зумовленість її динаміки соціокультурними чинниками. Поняття “літературна мова”, його ознаки. Синонімні назви на позначення літературної мови в різні періоди її функціонування.</p> <p>3. Основні джерела вивчення та творення української літературної мови.</p> <p>4. Періодизація історії української літературної мови: проблематика, концепції, погляди науковців.</p>	лекція	<p>Ющук І. Про походження української мови / І.Ющук. – Дивослово. – 1995. - № 1. – С. 5-2;</p> <p>Єрмоленко С. Про походження української мови/ С.Єрмоленко. – Урок української. 2002. - №1. – С. 28-32.</p> <p>Шевельов Ю. Чому общерусский язык, а не вібчоруська мова (з проблем східнослов'янської глотогонії) // II Міжнародний конгрес україністів. – Львів, 1993. – С. 54 – 66.</p>	<p>Походження письма і літературно-писемної мови у східних слов'ян. Глаголиця і кирилиця, різновиди кириличного письма. Загальна характеристика мови окремих груп пам'яток Київської Русі.</p> <p>4 год.</p>	38 т.
38 т.	Зіставлення різних періодизацій ІУЛМ,	практичне	Методичні вказівки		

2 год.	<p>визначення відмінностей у виділенні меж історико-мовних періодів, їхня аргументація.</p> <p>Мовно-стилістичний аналіз пам'яток киеворуського періоду: “Слово о полку Ігоревім”, “Руська правда”, берестяні грамоти, “Повчання Володимира Мономаха дітям”, “Повість минулих літ”, церковні проповіді тощо</p>	заняття	<p>для самостійної роботи з історії української літературної мови/Уклала Добосевич У.Б. – Львів:Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2005. – 56с.</p> <p>Ніка О. Історія української літературної мови. – К., 2014.</p>		
38 т. 2 год.	<p>Староукраїнська доба у розвитку української літературної мови (XI – XIV ст.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Мовна ситуація в Київській Русі. Літературні мови цього періоду. Термінологічна варіативність у позначенні літературних мов Київської Русі. 2.Співіснування і взаємодія української літературно-писемної мови (давньоукраїнської) та старослов'янської (церковнослов'янської української редакції). 3.Етапи становлення книжної традиції в Київській Русі. 	лекція	<p>Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К.,2001.</p>	<p>Взаємодія руської літературно-писемної мови з іншими слов'янськими та неслов'янськими мовами, розширення лексичного складу, іншомовні запозичення в офіційно-діловій та інших сферах. Питання про український та білоруський варіанти руської мови.</p> <p>2 год</p>	39 т.
39 т. 2 год.	<p>Характеристика староукраїнської літературно-писемної мови (XIV-XVст.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ідейно-філософське тло епохи. 2. Руська мова у Великому Литовському Князівстві та в Речі Посполитій і її офіційний статус.. 3. Традиції і розвиток ділового письменства на слов'янських землях та в Україні. 4. Тенденція до архаїзації літературної мови, 	лекція	<p>Русанівський В. Староукраїнська і слов'янорусська мови на тлі розвитку інших слов'янських мов /В.Русанівський. – Мовознавство. – 1997. – № 1. - С. 3-11.</p>	<p>Староукраїнська літературна мова XIV – першої половини XVI ст. Аналіз складу грамот XIV-XVст., їхня структурна організація, усталеність, можлива варіативність, лексичні, морфологічні особливості.</p> <p>2 год</p>	40 т.

	зумовлена другим південнослов'янським впливом та його наслідки				
40 т. 2 год.	Актова мова XIV – XV ст. Виявлення ознак української мови у грамотах XIVст., структура грамот, лексичні особливості.	практичне заняття	Грамоти XIV ст./ Упор. М.М.Пещак. – К., 1974; Українські грамоти XV ст. / Підг.тексту В.Русанівський. – К., 1965; Практичні завдання: с. 42-46, 56-58 (Ніка О. Історія української літературної мови. – К., 2014	Значення актової мови в історії розвитку української літературної мови. Тексти юридично-ділового стилю. Відбиття особливостей руської літературно-писемної мови у “Словнику староукраїнської мови XIV – XV ст.”	41 т. 2 год
40 т. 2 год.	Загальні тенденції у розвитку української літературної мови у XVI – першій половині XVII ст.: 1. Релігійно-національне і культурне відродження другої половини XVI - першої половини XVIIст. та його вплив на мовну ситуацію в Україні. 2. Роль бароко в розвитку виражальних засобів української мови. 3. Вплив культурно-освітніх осередків, книгодрукування на мовну ситуацію в Україні. 4. Культурна прецедентність перекладів конфесійних текстів староукраїнською мовою у другій половині XVI ст.	лекція	Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К.,2001. Чапленко В. Історія нової української літературної мови (17ст. -1933).- Нью-Йорк,1970.	Вплив позамовних чинників на утвердження нових тенденцій у розвитку літературно-писемної мови. Розвиток шкільної освіти на українських теренах. Ідеї Відродження та Реформації та їхній вплив на мовотворення. Дискусії навколо мовних проблем в Італії, відгуки цих дискусій на українському ґрунті.	42 т. 2 год.
41 т. 2 год.	Роль друкарства у формуванні української літературної мови. Кодифікація руської мови в граматиках і словниках.	лекція	Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К.,2001.	Особливості мови полемічної літератури XVI – першої половини XVII ст.; компоненти публіцистичного, релігійного, художнього та розмовно-побутового стилів у творах Івана Вишенського. Драматичні твори (шкільна драма	43 т.

				та інтермедія) у процесі формування літературно-писемної мови. Натуралістичне копіювання живої розмовної мови (проста мова) в інтермедіях Якуба Гаватовича та інших письменників як стилістичний засіб комічного. Народнорозмовні елементи у віршованих творах. Особливості мови ділових документів, експансія польської та латинської мов у системі офіційно-ділового письменства 2 год.	
42 т. 2 год.	Мовна палітра українських різножанрових текстів XV – першої половини XVII ст.: Пересопницького Євангелія, Учительних Євангелій тощо (роль перекладів конфесійних текстів староукраїнською мовою).	практичне заняття	Волинські грамоти XVI ст. / Упор. В.Б.Задорожний. – К., 1995. Практичні завдання: с. 62-67, 85-90 (Ніка О. Історія української літературної мови. – К., 2014).		
42 т. 2 год.	Розвиток української літературної мови у другій половині XVII – XVIII ст.: 1. Мова в часи Гетьманату. 2. Лінгвоцидна політика Москви. 3. Переорієнтація української літературної мови з чернігівської основи на полтавську.	лекція	Ткаченко О. Староукраїнська мова як цілісна традиція і причини її занепаду: передісторія проблеми та її висвітлення на тлі особливостей формування	Вплив культурно-освітніх осередків та друкування на мовну ситуацію в Україні у XVI – другій половині XVII ст. Руська мова в граматиках і словниках. 2 год	44 т.

			слов'янських літературних мов / О.Ткаченко // Життя у слові: зб.наук.пр. – К., 2011. – С. 135-136).		
43 т. 2 год.	МОДУЛЬ II. Нова українська літературна мова (кінець XVIII –XIXст.). 1. Нова доба в історії становлення української літературної мови. 2. Основні тенденції формування у підросійській Україні та в Галичині. 3. Мовно-національне відродження Східної України. 4. Співвідношення старої книжної традиції та нової української літературної мови.	лекція	Огієнко І.(Іларіон). Історія української літературної мови. - К.,1995. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К.,2001.	Розвиток літератури народною мовою (кін. XVIIIст.) Революція 1848 року в Австрійській імперії та її вплив на національне самоствердження українців. 4 год	45 т.
44 т. 2 год.	Мовний аналіз різножанрових писемних текстів другої половини XVII – XVIII ст.: Творчість І.Некрашевича, К.Зиновієва, Г.Сковороди у контексті розвитку української мови	практичне заняття	Методичні вказівки для самостійної роботи з історії української літературної мови/Уклала Добосевич У.Б. – Львів:Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2005. – 56с.	Заснування кафедри української словесності у Львівському університеті, роль «Руської трійці» у національно-культурному відродженні Галичини загалом і мови зокрема. Галицькі граматики першої половини XIX ст. Правописні норми на Лівобережжі та в Галичині у XIX ст. 4 год	46 т.
44 т.	Розвиток української літературної мови XIX ст.: 1. Т.Шевченко як основоположник нової	лекція	Огієнко І.(Іларіон).		

2 год.	української літературної мови. 2. Роль П.Куліша у мовотворчих процесах XIX ст.		Історія української літературної мови. - К.,1995. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К.,2001.		
45 т. 2 год.	II пол. XIX ст. у мовотворенні у підросійській Україні та в Галичині. Основні тенденції становлення літературної мови.	лекція	Огієнко І.(Іларіон). Історія української літературної мови. - К.,1995. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К.,2001.	Позиції лінгвістів щодо проблеми спадкоємності старої писемної традиції в новій українській літературній мові. 2 год.	46 т.
46 т. 2 год.	І.Котляревський та його роль в історії української літературної мови, мовний аналіз творів. ГраMATика О. Павловського.	практичне заняття	Практичні завдання: с. 178-180 (Ніка О. Історія української літературної мови. – К., 2014).	Явище «мовної котляревщини». 2 год.	47 т.
46 т. 2 год.	Роль персоналій у становленні української літературної мови у XIX ст. Дискусія 90-х рр. XIX та її наслідки у мовотворчих процесах.	лекція	Огієнко І.(Іларіон). Історія української літературної мови. - К.,1995. Русанівський В.М.	Характеристика нормування української мови в граMATиках (Є.Тимченка, А.Кримського, Г.Шерстюка, О.Курило). 2 год.	48 т.

			Історія української літературної мови. – К.,2001.		
47 т. 2 год.	Цензура і заборона українського друкованого слова у підросійській Україні (Валуєвський обіжник 1863р., Емський указ 1876р. та ін.). Національне відродження в Галичині і його роль на мовотворення. Розвиток граматичної думки і словникарства у Східній Україні, увага до правопису (Київський правопис, праці П.Куліша, М.Драгоманова, Б.Грінченка). Поява наукових і науково-популярних праць, творення наукової термінології. Друга хвиля “азбучної війни”, правопис Є.Желехівського, діяльність С.Смаль-Стоцького та офіційне затвердження норм фонетичного правопису у 1893 році. Мовні дискусії. Відстоювання самобутності української мови у працях М.Максимовича, І.Срезневського та ін.	лекція	Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К.,2001.		
48 т. 2 год	Джерела мовотворення в українській літературній мові XIX ст. Мовотворчі завдання поетів-романтиків.	практичне заняття	Методичні вказівки для самостійної роботи з історії української літературної мови/Уклала Добосевич У.Б. – Львів:Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2005. – 56с.		
48 т.	МОДУЛЬ III. Функціонування української	лекція	Огієнко І.(Іларіон).	Джерела мовотворення	49 т.

2 год	літературної мови у ХХ ст. Загальний огляд мовотворчих процесів у ХХ-ХХІст. Формування принципів українського правопису упродовж ХІХ ст. Фонетичний і етимологічний принципи. «Азбучна війна» в Галичині.		Історія української літературної мови. - К.,1995. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К.,2001.	української літературної мови у ІІ пол. ХІХ – поч. ХХ ст. Розширення сфер уживання української мови та зростання її престижу в добу Визвольних змагань 1919 – 1920 рр. Внесок Б.Грінченка, М.Драгоманова у розбудову української наукової мови 6 год.	
49 т. 2 год	Роль І.Франка, Лесі Українки, М.Коцюбинського, В.Винниченка та ін. у творенні української літературної мови.	лекція	Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К., 2001. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900-1941). Стан і статус.- Чернівці,1998. - С.113-139.		
50 т. 2 год	І.Франко, Б.Грінченко, М.Драгоманов, Олена Пчілка, Леся Українка, М.Коцюбинський та ін. та їхня роль у творенні української літературної мови.	практичне заняття	Методичні вказівки для самостійної роботи з історії української літературної мови/Уклала Добосевич У.Б. –	Потреби україномовної освіти та спроби нормалізації у підручниках української мови О. Курило, О. Синявського, М. Сулими, В.Сімовича. 2 год	50 т.

			Львів:Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2005. – 56с. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К., 2001.		
50 т. 2 год	Вироблення наукового і публіцистичного стилів української мови. Нові мовні дискусії 1905 – 1907 та 1912 – 1913 рр. та їхня роль у становленні української літературної мови.	лекція	Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К., 2001.	Аналіз розвитку публіцистичного стилю у функціональному і нормативному аспектах, різноплановість української періодики поч. ХХ ст. («Дніпрові хвилі», «Українська хата», «Дзвін», «Сяйво», «Український студент», «Світло» та ін.). 2 год.	51 т.
51 т. 2 год	Українська літературна мова у середині ХХ ст. Освітня реформа 1958р. і суспільний статус української мови.	лекція	Русанівський В.М. Історія української літературної мови. – К., 2001. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900-1941). Стан і статус.- Чернівці, 1998. - С.113-139.		
52 т.	Мовні дискусії 90-их років ХІХ ст. Розвиток публіцистичного і наукового стилів	практичне заняття	Жовтобрюх М.А. Мова української		

2 год	української літературної мови.		періодичної преси (к. XIX – поч.. XX ст.). – К., 1970. – 304 с. Практичні завдання: с. 190-205, 293-295 (Ніка О. Історія української літературної мови. – К., 2014).		
52 т. 2 год.	Українська літературна мова у другій половині XX ст.: 1. Діяльність шістдесятників. 2. Розвиток української мови 90-х років. 3. Сучасний стан та проблеми українського літературного мовотворення. 4. Правописні проблеми. 5. Прийняття «мовного» закону. 6. Робота Національної комісії зі стандартів державної мови: діяльність та проекти.	лекція	<i>Новий правопис</i> української мови - текст змін.	Актуальні питання сучасного українського мовознавства. Правописні проблеми. 2 год.	52 т.
				Разом: 42 год	